

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Hagiográfia és himnológia

2025–2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (önálló)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM4065 Hagiográfia és himnológia							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Gábor Csilla egyetemi tanár							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Gábor Csilla egyetemi tanár							
2.4 Tanulmányi év	II.	2.5 Félév	4	2.6 Az értékelés módja	K	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	DS V

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					16
Konzultáció					2
Vizsgák					0
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	56				
3.8 A félév össz-óraszám	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.1 Tantervi	aktív jelenlét tanterem, vetítő, laptop
4.2 Kompetenciabeli	aktív jelenlét a vizsgálandó szövegek ismerete szeminárium terem, vetítő, laptop

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	infrastruktúra egyes témákhoz (vetítő, laptop, internet); könyvek jelenlét (az előadásokon való részvétel ajánlott)
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	infrastruktúra egyes témákhoz (vetítő, laptop, internet); könyvek jelenlét (a szemináriumokon való részvétel kötelező)

6.1. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C4. 1. Bevezetés a hagiográfiai és himnológiai kutatás módszertanába, ismerkedés a tudományterület legújabb eredményeivel C4. 2. Szakmai nézőpont kialakítása a szentkultuszról, a problematika interdiszciplináris megközelítése
Általános kompetenciák	CT. 1. Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével CT. 2. A problematika általános módszertanának, kérdésfelvetésének megismerését követően szűkebb témák mélységben történő tanulmányozása a cél: pl. egy-egy szent kultusztörténetének nyomkövetése, egy-egy himnusz szövegváltozatainak textológiai vizsgálata

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A <i>Hallgató</i> ismeri a különböző hagiográfiai és himnológiai témák (korszakok, mentalitástörténeti hátterek, műfajok, kultusztörténet) elemzéséhez szükséges alapfogalmakat, elméleteket és módszereket.
-----------	--

Képességek	A <i>Hallgató</i> – mind írásban, mind szóban – képes az elsajátított szakterminológia megfelelő használatára, hogy gondolatait világosan és tömören fejezze ki/ fogalmazza meg, ugyanakkor a különböző szövegek és kontextusok viszonyainak megértésére és szövegelemzések keretében történő hasznosítására, valamint – a hagiográfiai és himnológiai kutatás kontextusában – az irányzatok és módszerek fontosságának felismerésére és sajátosságainak beazonosítására.
Felelősség és önállóság	A <i>Hallgató</i> képes önállóan dolgozni, azaz: a szakmai feladatokat – a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával – a kijelölt határidőn belül hatékonyan és felelősségteljesen teljesíteni; felelősséget vállal az önállóan végzett munkájáért, és visszajelzést igényel, a konstruktív észrevételeket, javaslatokat pedig hasznosítja.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• bevezetés a hagiográfiai és himnológiai kutatás módszertanába, ismerkedés a tudományterület legújabb eredményeivel. • szakmai nézőpont kialakítása a szentkultuszról, a problematika interdiszciplináris megközelítése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	• a megismert módszerek alkalmazása önálló elemzések révén • egyéni képzési projekt megszervezése, a képzési célok elérése információszerezés útján, csoportos projekt kidolgozásával, az intézményes szakmai és személyes képzési programokon való részvétel által

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A hagiográfia mint kutatási téma: társadalomtörténeti háttér, módszerek, irányok, írott és vizuális műfajok	– fogalomalkotás – magyarázat – összehasonlítás	
2. Hagiográfia és lelkiségtörténet: középkori mozgalmak és a szentek tisztelete	– összehasonlítás – megfigyeltetés – bemutatás	
3. Középkori legendáriumok, tipológia	– leírás – elbeszélés – magyarázat – szemléltetés	
4. Szent-típusok: a férfi szentek kategóriái és kultuszuk alakulása	– magyarázat – elbeszélés – rendszerezés – szemléltetés	
5. Szent-típusok: női szentek és női társadalmi szerepek	– előadás – magyarázat	

	– rendszerezés – szemléltetés	
6. A csoda antropológiája és morfológiája	– előadás – magyarázat – leírás	
7. A középkori szentkultuszok újraértelmezése a kora újkorban: legenda, história, prédikáció	– előadás – elbeszélés – szövegértelmezés	
8. Himnológia: műfaji, verstani, tartalmi, retorikai, funkcionális kérdések. Hogyan olvassunk himnuszot és szekvenciát?	– magyarázat – szemléltetés – összehasonlítás – rávezetés	
9. A patrisztika korának himnuszai: antik poétikai tradíció és didaktikus funkció	– előadás – elbeszélés – magyarázat	
10. Ambrosius, Prudentius, Venantius Fortunatus himnuszai	– magyarázat – leírás – megfigyeltetés	
11. Középkori himnuszok: átpoétizált teológiai témák	– leírás, bemutatás – magyarázat	
12. Aquinói Tamás, a költő és az antik himnológiai tradíció	– bemutatás, leírás	
13. Himnológia és hagiográfia: verses zsoltoszmák	– előadás, elbeszélés – magyarázat	
14. Összegzés, kitekintés	– interaktív összefoglalás	

Bibliográfia

Primér bibliográfia

1. Szent Athanasziosz, *Szent Antal élete = A III–IV. század szentjei*, bev., jegyz. Vanyó László, Bp., 1999, 41–117.
2. Jacobus de Voragine, *Legenda aurea*, szerk., utószó, jegyzetek és részben ford. Madas Edit, Bp., 1990.
3. *Legendák és csodák (13–16. század)*, szerk. Madas Edit (részben fordította is) és Klaniczay Gábor, Bp. 2001. (Szentek a magyar középkorból 2.)
4. Sík Sándor, *Himnuszok könyve. A keresztény himnuszok költészet remekei latinul és magyarul*, Bp., 1943; internetes változat: www.ppek.hu

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5. *Amor sanctus. Szent szeretet könyve*, ford., magy. Babits Mihály, Bp., 1933 (vagy valamelyik későbbi kiadás)

Szekundér bibliográfia

1. Peter Brown, *A szentkultusz*, Bp., 1993.
2. Ságghy Marianne, *Versek és vértanúk: A római mártírkultusz Damasus pápa korában*, Bp., 2003.
3. Ságghy Marianne, *Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban*, Bp., 2005.
4. Klaniczay Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., 2000.
5. Dobszay László, *Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában = A magyar szentek tisztelete és ereikélyei* (szerk. Cséfalvy Pál és Kontsek Ildikó), Esztergom, 2000, 96–106., <http://www.liturgia.hu>

Ajánlott bibliográfia

1. André Vauchez, *Sainthood in the Later Middle Ages*, Cambridge University Press, 1997.
2. Szövérfy József, *Die Annalen der lateinischen Hymnendichtung*, Berlin, 1964.
3. Susanne Wittern, *Frauen, Heiligkeit und Macht: lateinische Frauenviten aus dem 4. bis 7. Jahrhundert*, Stuttgart–Weimar, 1995.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szent Athanasziosz, <i>Vita Antonii</i> : a szent remete típusa	– magyarázat – megfigyeltetés	
2. A legenda és a skolasztikus gondolkodás: <i>Legenda aurea</i>	– kérdőív összeállítása, kitöltetése, az eredmények elemzése, következtetések levonása, interaktív értelmezés	– az összeállított kérdőív
3. A dinasztikus szentség: a középkori magyar királyi család szentjei I. (legendák)	– csapatmunka: az olvasatok összehasonlítása – nyelvtörténet magyarázatok – terepmunka tanári útmutatások alapján	– előre elkészített és a csoport kompetenciájához mérten kiválasztott fénymásolt anyag szükséges
4. A dinasztikus szentség: a középkori magyar királyi család szentjei II. (<i>historia rhythmata</i>)	– elemzés – megfigyeltetés, rávezetés	– a szövegválasztás a szemináriumvezetővel egyeztetve
5. A barokk szent mint típus: Loyolai Ignác (ikonográfia, tradíció és innováció)	– egyéni tájékozódás, adatgyűjtés, rendszerezés, értelmezés	

7. Középkori szentek barokk prédikációkban	– a kézirat szerkesztői feladatainak megfigyeltetése	– egy régi kiadvány ilyen szempontú elemzése vagy – konkrét kéziraton való munka
8. Ambrosius himnuszai – szövegválasztás a csoporttal történt megegyezés alapján	– elemzés – megfigyeltetés, rávezetés	
Bibliográfia Primér bibliográfia 1. Szent Athanasziosz, <i>Szent Antal élete = A III–IV. század szentjei</i> , bev., jegyz. Vanyó László, Bp., 1999, 41–117. 2. Jacobus de Voragine, <i>Legenda aurea</i> , szerk., utószó, jegyzetek és részben ford. Madas Edit, Bp., 1990. 3. <i>Legendák és csodák (13–16. század)</i> , szerk. Madas Edit (részben fordította is) és Klaniczay Gábor, Bp. 2001. (Szentek a magyar középkorból 2.) 4. Sík Sándor, <i>Himnuszok könyve. A keresztény himnuszköltészet remekei latinul és magyarul</i> , Bp., 1943; internetes változat: www.ppek.hu 5. <i>Amor sanctus. Szent szeretet könyve</i> , ford., magy. Babits Mihály, Bp., 1933 (vagy valamelyik későbbi kiadás) Szekundér bibliográfia 1. Peter Brown, <i>A szentkultusz</i> , Bp., 1993. 2. Sághy Marianne, <i>Versek és vértanúk: A római mártírkultusz Damasus pápa korában</i> , Bp., 2003. 3. Sághy Marianne, <i>Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban</i> , Bp., 2005. 4. Klaniczay Gábor, <i>Az uralkodók szentsége a középkorban</i> , Bp., 2000. 5. Dobszay László, <i>Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában = A magyar szentek tisztelete és ereikélyei</i> (szerk. Cséfalvy Pál és Kontsek Ildikó), Esztergom, 2000, 96–106., http://www.liturgia.hu Ajánlott bibliográfia 1. André Vauchez, <i>Sainthood in the Later Middle Ages</i> , Cambridge University Press, 1997. 2. Szövérfy József, <i>Die Annalen der lateinischen Hymnendichtung</i> , Berlin, 1964. 3. Susanne Wittern, <i>Frauen, Heiligkeit und Macht: lateinische Frauenviten aus dem 4. bis 7. Jahrhundert</i> , Stuttgart–Weimar, 1995.		

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tárgyi tudás pontossága és volumene	Önálló szóbeli témakifejtés	35%
	Szintetizáló és összefüggéseket láttató képesség, jelenségek elemzésének képessége	Hozzászólás, problematizálás, véleményalkotás	35%
10.5 Szeminárium	Egy szeminárium levezetése egyedül vagy teamben: – a megadott témához való anyaggyűjtés adekvát volta (a felkutatás és a szelektálás módja) – kiselőadás vagy vitaindító felvezetés megtartásának minősége és hatékonysága	A bemutatott előadás viszonyítása a témamegbeszéléshez, visszajelzés a választott téma megadott szempontjainak követésére, a kidolgozás és az előadás módjára	30%
	– a többi szemináriumon: aktív részvétel a munkában	A hozzászólások gyakoriságának és minőségének követése	
10.6 Minimális követelmények			
• Az egyes témák ismerete a konkrét események, személyek, jelenségek felidézésével, apró részletek nélkül • Összefüggések teremtésére való képesség • Hagiográfiai problémák érzékelése • Legalább két bibliográfiai tétel ismerete • Szeminárium esetében: egy kiselőadás vagy vitaindító megtartása, illetve az összes téma alapszintű ismeret, kritikai megközelítése			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

A kitöltés időpontja 2025.02.10.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2025.02.10.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása